

Notulen

van de openbare vergadering
van het Algemeen Bestuur van
waterschap Aa en Maas d.d. 5 juni 2026

Aanwezig namens:

<i>Water Natuurlijk</i>	dhr. L. den Breejen, dhr. G.J.S. Claassen, dhr. J.J.E. van Geest,
<i>BBB</i>	dhr. E.H.J.M. de Groot, dhr. M.H.G.M. Lintermans, mevr. S.J. de Zoeten;
<i>Ongebouwd</i>	dhr. A. Aarts, dhr. B.A.C. Buis, dhr. M.T.J. Janssen-Brokken,
<i>Natuurterreinen</i>	mevr. J.L.A.H. Nooijen, mevr. M.A. Rijken, mevr. T.P.L.H. Swinkels;
<i>VVD</i>	dhr. P.M.J. van Dijk;
<i>CDA</i>	dhr. M.A.J. Kerkhoff, dhr. W.H.A. Peters;
<i>PvdA</i>	dhr. J. van Zinderen, dhr. F.J. van Zutven;
<i>Partij voor de Dieren</i>	mevr. V.M.J.E. Bens, dhr. J.G. Leenders;
<i>50PLUS</i>	dhr. H. de Mare, dhr. S. Oegema;
<i>Algemene</i>	dhr. H.G. van de Pol, mevr. C.F.A. Vos;
<i>Waterschapspartij</i>	-
	dhr. H.P.J.M. Siroen.

Afwezig: mevr. J. Hendrickx, dhr. J.W.H.M. de Kleijne, dhr. K. van der Laan,
dhr. W.J. Plasmeijer en dhr. J.J.M.W. Scherrenberg.

Voorzitter: dhr. M.J.J. Jacobs (dijkgraaf).

Secretaris: dhr. P. Verlaan (secretaris-directeur).

Notulen: dhr. R. Boot.

1. Opening.

*De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom.
Hij deelt mede dat bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Hendrickx en de heren Van der Laan, De Kleijne, Plasmeijer en Scherrenberg.*

1.1 Insprekers.

Er zijn geen insprekers.

1.2 Trekking stemmingsnummer.

De secretaris trekt nr. 5, zodat eventuele hoofdelijke stemmingen bij het lid Claassen zullen beginnen.

1.3 Vaststellen agenda.

De voorzitter wijst erop dat er moties zijn ingediend die zijn gekoppeld aan de agendapunten 5.2 en 5.3. Dat zijn nu punten ter kennisname, maar dat zullen dus bespreekpunten worden. Bovendien is er een agendapunt dat in beslotenheid moet plaatsvinden. Het gaat daarbij om een vertrouwelijke mededeling over nieuwe ontwikkelingen rond de rwzi Den Bosch. Dat klinkt wellicht onheilspellend, maar hij was blij toen hij de mededeling hoorde. Hij zal de vergadering besloten verklaren nadat de rondvraag is behandeld.

De gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

2. Mededelingen en ingekomen stukken.

De voorzitter merkt op dat de Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB) een kascontrolecommissie heeft waarin de heer Leenders zitting had. Diens termijn is verstreken en er wordt dus een nieuw lid gezocht. Hij constateert dat mevrouw Bens interesse toont en vraagt of haar kandidatuur op steun kan rekenen.

Nadat de voorzitter heeft geconstateerd dat daartegen geen bezwaar bestaat, wordt mevrouw Bens bij acclamatie benoemd tot lid van de kascontrolecommissie van de NBWB.

2.1 Brieven beëindiging lidmaatschap rekenkamer waterschap Aa en Maas.

De voorzitter wijst erop dat de voorzitter en een lid van de rekenkamer om ontslag verzoeken. Zij blijven overigens wel aan, totdat er nieuwe mensen zijn geworven. Er wordt inmiddels een selectieprocedure gestart.

Mevrouw **Vos** is verbaasd dat twee leden tegelijk opzeggen en zij wil weten of er is gevraagd naar de redenen en of het waterschap daaruit lering kan trekken.

De voorzitter antwoordt dat het exitgesprek nog moet plaatsvinden, maar hij begrijpt uit de brieven dat voor een deel ander werk een rol speelt; hij zal dat nagaan. Verder is de wisseling van systemen een reden en dat punt is hier vaker aan de orde geweest. Bovendien vervult de voorzitter die functie al tien jaar. Als er uit het exitgesprek zaken komen die relevant zijn voor de selectiecommissie, worden die doorgespeeld.

Mevrouw **Nooijen** zegt dat opvalt dat het in beide gevallen niet alleen gaat om persoonlijke omstandigheden of regulier verloop. Zowel de voorzitter als het lid benoemt ook zorgen over positionering, procesgang en effectiviteit van de rekenkamer. Zij vraagt of er bij de werving ook wordt gekeken naar een hernieuwde start en een onafhankelijke werkrelatie tussen rekenkamer en AB.

De voorzitter antwoordt bevestigend. Het lijkt hem goed in het exitgesprek de redenen verder te verdiepen.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter stelt gelijktijdig aan de orde:

2.2 Jaarverslag 2025 werkgroep Behoud de Peel.

2.3 Rapportage 'Onderzoek naar de verspreiding van pesticiden in de Groote Peel' van werkgroep Behoud de Peel.

De heer **Van de Pol** vindt de conclusies van het onderzoek zorgwekkend. Hij verzoekt een reactie van het DB op de aanbevelingen.

De heer **Leenders** meent dat de detectiemethode wordt verheven tot ecotaks en dat is niet correct. Op een autoweg kun je met een lasergun bepalen of iemand zich houdt aan de afgesproken snelheid, maar in dit geval wordt er eigenlijk alleen gemeten of iemand rijdt, zelfs al is het maar 5 km per uur. Dat wordt gezien als de te hanteren norm en dat kan volgens hem niet. Hij vindt het dan ook een rapport van niks.

De heer **Van Dijk** wijst erop dat er volgens afspraak naar aanleiding van een eerder rapport van dezelfde werkgroep momenteel een serie metingen plaatsvindt. In de commissie is gevraagd om de resultaten van de eerste metingen, maar die heeft hij pas gisteravond ontvangen. Hij wil die samen met de organisatie eerst bestuderen en dan komt het DB met een reactie en met een verslag van de metingen. Hij neemt aan dat het rapport van de werkgroep zo in een iets ander daglicht komt te staan.

Mevrouw **Nooijen** stelt dat het rapport over eikenbladmonsters gaat, terwijl het waterschap zich bezighoudt met water. Zij wil weten of zij straks uit allerlei richtingen zulke informatie toegestuurd krijgt. Zij vindt dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen informatie die gericht is op het doel van het waterschap en de nevenvangst.

De voorzitter wijst erop dat dit onderwerp nog terugkomt. De organisatie zal zich specifiek richten op onderdelen die het waterschap raken en die zaken in dit gremium ter discussie brengen.

Deze stukken worden voor kennisgeving aangenomen.

3.A Vaststelling notulen, besluitenlijst en actielijst van de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 10 april 2026.

Mevrouw **Rijken** stelt dat in de notulen staat (pag. 3) dat er deze maand een algemene brief aan alle fracties, gemeenteraadleden en gemeenten is gestuurd waarin volop aandacht is gevraagd voor stedelijk water en klimaatadaptatie. Zij vraagt of het AB die brief kan krijgen. Haar fractie heeft bij een stuk of zes gemeenten geïnformeerd, maar geen daarvan heeft de brief ontvangen. Zij vindt dan ook dat actiepunt 51 op de actielijst moet blijven staan.

Verder heeft de heer Van Dijk (pag. 4) gezegd dat in de stroomgebiedsanalyses al gebruik wordt gemaakt van verzamelde cijfers uit 2025. Zij wil weten of deze cijfers ook worden gebruikt bij de berekening van het stikstofaandeel van de landbouw waarover de fractie Geborgden bij agendapunt 5.5 een opmerking heeft gemaakt. Want daar wordt uitgegaan van cijfers van 2017 en 2022.

De heer **Oegema** zegt er geen bezwaar tegen te hebben de brief met het AB te delen. Hij vraagt zich af waar de BBB bij navraag bij gemeenten heeft aangeklopt. Deze zaak is ambtelijk afgewerkt; de brief is verstuurd naar de gemeenten. Het is hem niet bekend hoe die dan in een gemeente is verspreid, maar hij zal dat nagaan.

Mevrouw **Rijken** neemt aan dat de brief eigenlijk bedoeld was voor de fracties om de gemeenteraad te bewegen. Zo'n brief gaat dan via de griffie. Zij heeft enkele griffies benaderd en verschillende fracties in gemeenten en dan zou er wel ergens een belletje moeten gaan rinkelen. Blijkbaar is de brief niet goed aangekomen. Zij vindt het dan ook belangrijk dat actiepunt 51 op de actielijst blijft staan, zodat duidelijk is dat er nog iets moet gebeuren.

De voorzitter zegt toe dat dit punt op de actielijst blijft staan.

De heer **Van Dijk** wijst erop dat de vraag over het gebruik van cijfers al eerder aan de orde is geweest. Dat leidde toen tot de discussie dat het langzaamste jongetje in de klas altijd het tempo bepaalt. Aa en Maas streeft er altijd naar om de meest actuele cijfers te gebruiken en dat is nu per stroomgebied afgesproken. Het antwoord is dus dat de actuele cijfers zullen worden gebruikt.

De notulen, besluitenlijst en actielijst worden zonder hoofdelijke stemming ongewijzigd vastgesteld.

3.B Afwerking actiepunten en toezeggingen AB.

Het overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

3.C Adviseringsoverzicht commissies d.d. 13 mei 2026.

De heer **De Mare** merkt op dat bij het adviseringsoverzicht als bijlage een conceptuele studie van Arcadis van het project "HoWaBo bovenstrooms bergen" uit augustus 2025 staat, waarin HoWaBo met drie hoofdletters is geschreven. Het project met die naam, "Hoogwateraanpak Den Bosch" is jaren geleden gewijzigd in het project Howabo met één hoofdletter, dat een veel groter gebied beslaat. Deze studie gaat over dat grotere gebied. Dat staat ook duidelijk in de Howabo-stukken die volgende week worden behandeld. Hij verbaast zich erover dat in een formeel rapport van Arcadis de verkeerde titel staat.

Hij koppelt daaraan het verzoek om volgende week bij de vergaderstukken als bijlage ook het oorspronkelijke project toe te voegen.

De heer **Leenders** wil weten wanneer hij de door de heer Van Dijk toegezegde stukken over de analyse tegemoet kan zien, want er is geen termijn genoemd.

De heer **Kerkhoff** wijst erop dat zijn fractie bij de presentatie in de commissie over overstorten en uitlaten (blz. 21) heeft gevraagd om een dashboard waarmee het AB van meer informatie wordt voorzien. In de beantwoording wordt terugverwezen naar een eerdere presentatie. Die heeft hij bekeken, maar hij mist een opgave van overstorten. Die ligt er al sinds de jaren 80 en gemeenten en waterschappen moeten actie ondernemen. Zijn fractie heeft de indruk dat dit blijft hangen in polderen en verkennen en wil dat er iets gebeurt in de uitvoering. Er staan tien overstorten al vrij lang op die lijst, maar hoe zit het met de andere 440 overstorten?

De heer **Peters** merkt op dat de BBB-fractie meer dan 150 vragen heeft gesteld en vraagt zich af of dat zinvol is. Hij is begonnen met het lezen van een aantal vragen en antwoorden, maar op een gegeven moment vond hij het wel genoeg en is hij verdergegaan met zijn eigen stukken. Daarin

kwam hij overigens antwoorden tegen die vandaag ook zijn gegeven. Het lijkt hem dan ook overbodig om al die vragen gedetailleerd te beantwoorden.

De heer **Van Zinderen** voegt daaraan toe dat hij wil begrijpen waarom de BBB 171 vragen heeft ingediend. Is er te weinig informatie verstrekt? Als hij zoveel vragen zou hebben, zou er iets verkeerd zijn met zijn informatievoorziening. Staat er soms te veel op de agenda? Hij is op zoek naar het probleem achter de vragen.

Mevrouw **Nooijen** merkt op dat het programma Howabo is toegevoegd ter besluitvorming in de volgende AB-vergadering. Het gaat om een conceptuele studie en zij vraagt zich af of daarin rekening is gehouden met KNMI-2023, waarin sprake is van minder erge weersinvloeden dan in eerdere versies. Verder wil zij weten of er nog een discussie komt over dit programma.

Mevrouw **Vos** neemt aan dat Howabo volgende week op de agenda komt te staan van de commissies. Zij zal haar vraag over die studie dan stellen.

Zij verzoekt de BBB in het vervolg te kijken naar de proportionaliteit van vragen. Zij is benieuwd naar de reactie van de BBB op de betogen van andere fracties over het aantal gestelde vragen.

De heer **Van Dijk** wijst het CDA erop dat de gevraagde stukken binnen maximaal drie weken naar het AB komen. Hij hoopt zelfs binnen veertien dagen.

Hij spreekt de heer De Mare tegen dat Howabo 1 en 2 over heel verschillende zaken gaan, want beide hebben betrekking op de hoogwateraanpak rondom Den Bosch. Maar vanwege het steeds groter worden van het probleem, is ook het achterland wat ermee is gemoeid steeds groter geworden. Daarom staan de "B" en de "o" nu niet meer voor Den Bosch, maar voor Brabant-Oost. De projecten liggen wel in elkaars verlengde. Hij is het er wel mee eens dat er zorgvuldig moet worden omgegaan met hoofd- en kleine letters. Deze conceptuele studie is een stuk van de provincie Noord-Brabant. Hij zal daar aandacht vragen voor het gebruik van de juiste letters om verwarring te voorkomen. Hij zegt toe dat hij dit stuk zal toevoegen aan de in de commissies te behandelen stukken.

Hij neemt aan dat mevrouw Nooijen met haar vraag doelt op het hoogste scenario van klimaatverandering dat niet langer valide is. Het KNMI heeft zijn aanpak daarop nog niet aangepast. Hij neemt aan dat er, zoals meestal gebeurt in de waterwereld, gebruik is gemaakt van een van de twee middelste scenario's. Hij komt met het complete antwoord komende week terug in de commissie.

De heer **Oegema** zegt toe dat hij op het verzoek van de fractie Geborgden om een dashboard over overstorten zal terugkomen. De heer Kerkhoff vraagt om een overzicht van de overstorten en heeft de indruk dat dit erg blijft hangen in polderen. Hij kan zich dat voorstellen, maar de heer Kerkhoff kan ervan verzekerd zijn dat er veel gebeurt op dit gebied. Bovendien levert polderen op een gegeven moment ook echt iets op. Maar als je bij het afkoppelen een probleem constateert, is het niet direct op te lossen, omdat het een indirect verschijnsel is. Dit heeft wel de volle aandacht. Hij zegt toe dat hij met een manier komt om dit in beeld brengen.

De heer **Janssen-Brokken** bedankt voor het berekenen van het aantal vragen. Hij kwam na zijn eigen berekening tot bij elkaar 32 bestanden die zijn geagendeerd en waarop 171 vragen zijn gesteld. Dat betekent 5,3 vragen per bestand. Zijn berekening heeft niets met besturen te maken. Het gaat hem niet om de kwantiteit, maar om de kwaliteit van de vragen. Achteraf heeft hij ook gezien dat er vragen zijn gesteld die ook al waren gesteld in de bijlage. Hij erkent dat dit niet slim is, maar hij wijst erop dat hij bij het analyseren van die 32 stukken ook heeft gekeken naar de materialiteit; het belang van de vragen. Zijn vragen hebben allemaal betrekking op de techniek en de materialiteit van de aangeboden stukken. Bovendien heeft hij niet alleen achterom gekeken, want 2025 is voorbij. Als je de jaarrekening grondig bestudeert, is er met de zaken die in 2025 zijn geregeld, die niet zijn geregeld of die het waterschap nog wil regelen, ook een blik op de toekomst gericht. Het belang van de jaarrekening lijkt hem dan ook evident.

Spreker is het ermee eens dat het veel vragen zijn en dat dit een enorme impact heeft op de interne organisatie. Het zal niemand verbazen dat hij de antwoorden heeft geanalyseerd en zich heeft afgevraagd of hij voldoende heeft gedaan om een goed bestuurlijk beeld te krijgen. Door de hoeveelheid vragen kan hij de indruk hebben gewekt dat de vragen wel erg detaillistisch waren. Op basis van zijn analyse en de materialiteit van de beantwoording van de vragen, heeft hij de wellicht teleurstellende mededeling dat hij nog zes aanvullende vragen heeft gesteld. Die zijn schriftelijk ingediend en er is toegezegd dat die in deze vergadering worden beantwoord en daarmee ook in de notulen worden opgenomen.

Over de vraag van de heer Van Zinderen op welke manier je dit procesmatig anders kunt inrichten wil hij graag meedenken, maar daar heeft hij nu geen kant-en-klaar antwoord op.

Hij hoopt enig inzicht te hebben gegeven in zijn beweegredenen. Het is dus niet de bedoeling om de hele ambtelijke organisatie op de kop te zetten, maar om informatie te krijgen waarmee hij zijn controlerende rol als lid van het AB goed kan vervullen.

De heer **Siroen** wijst erop dat een AB-lid hier niet alleen zit als individueel bestuurder of namens een partij, maar ook deel uitmaakt van een collectief van 30 mensen. Als die zich allemaal zo zouden opstellen, is er bijna niet te besturen, want de kwantiteit is toch wel disproportioneel.

De heer **Van Zinderen** bedankt voor de uitleg en kan daarvoor zelfs begrip hebben. Maar zoals de vorige spreker zei, is Aa en Maas een organisatie en in de wandelgangen hoorde hij dat er rond de 60 uur nodig waren om deze vragen te beantwoorden. Gestelde vragen moeten worden beantwoord, maar er zijn andere manieren om tot antwoorden te komen. Als hij niet verder komt, belt hij iemand of gaat hij bij iemand op bezoek en vraagt uitleg. Dan kost het alleen degene tijd die gespecialiseerd is op dat gebied. Dat is ook een mogelijkheid om de werkzaamheden van het ambtelijk apparaat te reduceren.

De heer **Den Breejen** merkt op dat de heer Jansen-Brokken het nog niet genoeg vond en nog zes aanvullende vragen heeft gesteld. Hij zal er geen kritiek op leveren, want dat hebben anderen al gedaan. Maar als de BBB zich iets meer zou beperken tot de kern van de zaak, zouden er misschien inhoudelijk wat uitgebreidere antwoorden komen. De formatie is maar beperkt en het lijkt hem logisch dat door het aantal vragen de beantwoording wat korter is. Je kunt wel vinden dat er betere antwoorden moeten komen, maar je kunt het ook omdraaien en duidelijker stellen wat je wil weten. Bovendien zou de heer Janssen-Brokken ook de hoofd- en bijzaken iets beter moeten onderscheiden. Hij is het wel met hem eens dat een AB-lid het volste recht heeft zoveel vragen te stellen, maar je moet je ook afvragen of deze werkwijze de organisatie echt ten goede komt.

De heer **Kerkhoff** waardeert de betrokkenheid en de dossierkennis van de BBB-fractie. Hij werkt zelf bij een waterschap en ervaart dat het beantwoorden van een vraag heel wat vergt van de organisatie. Hij wil weten hoe de BBB-fractie aankijkt tegen het belang van de controlerende taak op hoofdlijnen in relatie tot de ambtelijke belasting. In dat verband vraagt hij zich af of de BBB-fractie zich kan richten op de hoofdlijnen.

De heer **De Mare** meent dat het erg goed is dat er zulke gedetailleerde vragen worden gesteld, maar vraagt zich wel af wat de heer Janssen-Brokken zelf vindt van al die vragen. Hij erkent dat het AB een controlerende taak heeft, maar vraagt zich af tot welk niveau die taak reikt. Deze vragen zijn bijna wetenschappelijk en dat gaat wel heel ver. Hij neemt aan dat, als de vragen zich beperken tot inhoudelijk belangrijke punten, er meer begrip is. Hij wijst erop dat je soms door de bomen het bos niet ziet, maar de paar hoge bomen krijgen dan wel meer aandacht.

De heer **Janssen-Brokken** ervaart door de vragen aan hem nu min of meer wat er allemaal achter de tafel van het DB gebeurt. Hij wijst er nogmaals op dat het hem niet gaat om de kwantiteit, maar om de materialiteit. Hij kan het verkeerd hebben ingeschat, maar hij vindt dat de gestelde vragen zijn gestoeld op de materialiteit van de jaarrekening. Soms moet je verschillende vragen stellen om het grote geheel te kunnen zien; wat het in zijn totaliteit en materialiteit van de jaarrekening tevoorschijn tovert. Dat klinkt misschien ingewikkeld of zelfs wetenschappelijk, maar dat is niet zijn bedoeling.

Het compliment van de heer Kerkhoff over de betrokkenheid en de dossierkennis neemt zijn fractie voor lief. Is het noodzakelijk 60 ambtelijke uren te bezetten? Dat is veel, maar hij vindt dat het gebruiken van ambtelijke uren geen beperking mag zijn voor de controlerende rol van het AB.

De vraag waarom hij zoveel vragen heeft gesteld, heeft hij niet gehoord. Zijn wedervraag zou zijn waarom alles niet zo duidelijk is gesteld dat vragen niet nodig zijn. Hij heeft als conclusie getrokken dat de algemene wens is dat het wat minder moet. Hij zegt toe dat hij zich bij de komende stukken, die ook weer zo'n 12 bijlagen hebben, meer zal richten op de proportionaliteit. Maar als onverhoopt mocht blijken dat hij toch weer 5,3 vragen per dossier nodig heeft, neemt hij daarvoor de ruimte, want die belofte heeft hij gedaan toen hij hier bestuurstaken ging verrichten.

Het aangepaste overzicht wordt voor kennisgeving aangenomen.

4. Voorstellen ter besluitvorming.

4.1 Hamerstukken.

4.1.A 4^e partiële herziening waterschapsverordening 2024.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

Mevrouw **Nooijen** verklaart dat haar fractie heeft ingestemd, omdat het vooral gaat om de juridische reparatie tussen de overgang van de Waterwet en de Omgevingswet. Maar zij gaat er wel vanuit dat de rechtszekerheid voor bestaande vergunninghouders gewaarborgd blijft en dat bevoegdheden altijd zorgvuldig onderbouwd en proportioneel worden toegepast.

4.1.B Investeringskrediet ten behoeve van de uitvoering van het project “Vervanging TMX-hoofdpost watersystemen”.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.C Investeringskrediet ten behoeve van de voorbereiding van het project “Fase 1 KRW EVZ Goorloop en Donkersvoortsche Loop”.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.D Investeringskrediet ten behoeve van de voorbereiding van het project Beekontwikkeling Aa/Astense Aa, Diesdonk.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.E Investeringskrediet ten behoeve van de bouw van een loods bij gemaal Groenendaal voor de opslag met noodmaterialen, de inrichting van het terrein en de sloop van de bestaande loodsen en de voormalige dienstwoning.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

Mevrouw **Vos** verklaart dat haar fractie heeft ingestemd, maar wel vindt dat het waterschap het goede voorbeeld moet geven bij het vasthouden van water. In de commissie is aangegeven dat het water volgens wettelijke normen kan worden weggepompt. Maar zij vindt het belangrijk dat er extra maatregelen kunnen worden genomen om het water vast te houden, omdat er een grotere loods wordt neergezet.

4.1.F Investeringskrediet ten behoeve van de afronding van de planuitwerking en voorbereiding van de realisatie van dijkverbetering Cuijk-Ravenstein.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.G AQUON Jaarstukken 2025 en Conceptprogrammabegroting 2027.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.H Toetreding waterschap Limburg tot de Gemeenschappelijke Regeling (GR) AQUON (zienswijze op wijziging GR AQUON en Begrotingswijziging 2027).

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.I Verdygo Community – Oprichting entiteit.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

Mevrouw **Bens** zegt dat haar fractie het belangrijk vindt dat ambtelijk en bestuurlijk dezelfde lijn wordt gevolgd als in de projecten waaraan Verdigo meewerkt. Dat is nodig om die projecten te laten slagen. Haar fractie stemt wel in met het stuk, omdat zij ook de voordelen die de entiteit biedt voor het waterschap belangrijk vindt.

4.1.J Investeringskrediet ten behoeve van de voorbereiding van het project ‘Aanpassing transportleiding Boekel-Erp i.v.m. aanleg Omnipark en realisatie beekherstel Aa-dal Noord’.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.K Investeringskrediet ten behoeve van de voorbereiding van het project renovatie en gedeeltelijke nieuwbouw bedrijfsgebouw rwzi Land van Cuijk.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.L Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) Jaarrekening 2025, Kadernota 2027, Begroting 2027 en Meerjarenbeleidsplan 2027-2030.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.M Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB) Jaarrekening 2025, 1^e Ontwerpbegrotingswijziging 2026 en Ontwerpbegroting 2027.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.N Wijziging Gemeenschappelijke Regeling (GR) Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB).

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.1.O Zienswijze concept jaarplan en begroting RNOB 2027.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.2 Besprekstukken.

4.2.A Jaarstukken 2025 Waterschap Aa en Maas.

De heer **Van de Pol** merkt op dat in een aangepaste alinea in het stuk (pag. 20) nu onderscheid wordt gemaakt tussen niet inheemse planten en dieren. Bovendien wordt onderstreept dat beide een andere aanpak vragen. Het is fijn dat dat is meegenomen, want hij heeft daarvan eerder een punt gemaakt. Ook goed is dat wordt gesteld dat het doel is om op de meest diervriendelijke manier met niet-inheemse dieren om te gaan. Zijn fractie heeft in dit verband een voorkeur voor de term “de minst dierenonvriendelijke manier” en denkt graag mee aan oplossingen om diervriendelijkheid te verbeteren.

Uit het jaarverslag blijkt dat Aa en Maas nog achterloopt met het halen van de KRW-doelen. Met de optimalisatie van de rwzi's Aarle-Rixtel en Land van Cuijk is het gewenste punt nog niet bereikt. Het waterschap is nu bezig met de vierde trap en hij hoopt dat dit voldoende is en dat alle zuiveringen straks voldoen aan de eisen.

In het duurzaamheidsjaarverslag leest hij dat de uitstoot van lachgas en methaan bij rwzi's niet is meegenomen, omdat de berekende waarde afwijkt van de werkelijke waarde. Hij wil meer weten over de werkelijke waarde.

De heer **Siroen** stelt dat hij in Waterforum zag dat de Unie verwacht dat rond 2050 de kosten verdubbeld zijn. Dat betekent extra opletten en tegelijkertijd een goede balans blijven vinden met tarieven.

Hij heeft geen reactie gehad op zijn opmerking over het sociaal jaarverslag in de commissie dat er op het vlak van diversiteit in het personeelsbestand nog wel wat slagen kunnen worden gemaakt. De heer **Van Zinderen** vindt dat de centrale vraag bij de jaarstukken is of het AB genoeg grip houdt op de financiën. De kosten staan onder druk en de risico's nemen toe. Daarom wil zijn fractie scherper zien waar meer wordt uitgegeven dan gepland en waarom. En nog belangrijker: wanneer grijp het AB in als het mis dreigt te gaan? De VVD vindt het essentieel om projecten strak te blijven volgen om te voorkomen dat overschrijding pas zichtbaar wordt, als bijsturen eigenlijk niet meer mogelijk is. Hij verwacht daarbij een open en directe communicatie, zoals gebruikelijk. Alles moet

betaalbaar blijven en het AB moet de risico's goed in beeld hebben. De VVD staat voor realistisch begroten, strak sturen en geen verrassingen achteraf.

De heer **Van Geest** meent dat het goed is sommige dingen die hij in de commissie heeft gezegd, te herhalen. De jaarrekening en het jaarverslag zijn van uitnemende kwaliteit. Hij heeft meer dan veertig jaar bestuurlijke ervaring en kan zich niet herinneren dat hij zoveel duidelijkheid in verslaglegging is tegengekomen. Hij doelt in het bijzonder op de duiding van wat er is gepresteerd in relatie tot de voornemens. Zijn collega van de VVD benadert dat vooral financieel. Hij doet dat meer op de achtergrond, maar benadrukt vooral het inhoudelijke, want daar gaat het om. Het waterschap staat voor zware taken en die worden op een bijzondere wijze uitgevoerd. Dus lof voor zowel het DB als de ambtelijke organisatie.

Ook het verslag van de auditcommissie is prima van kwaliteit. De suggesties van de auditcommissie zijn waardevol. In die zin heeft hij één opmerking in de marge. In het HWBP gaat veel geld om. Hij vraagt of hij goed heeft begrepen dat er vanuit Aa en Maas en vanuit de Unie druk wordt uitgeoefend op het rijk om de renteverliezen bekostigd te krijgen.

Zijn fractie gaat akkoord met de jaarstukken.

De heer **Peters** vertelt dat hij al in twee commissies lof heeft geuit over het jaarverslag 2025. Het is prettig leesbaar en het ziet er ook goed uit. Ook financieel ziet het er nog goed uit, hoewel er zware tijden aankomen. De afgelopen tien minuten is er door dit AB voor ruim € 40 miljoen aan hamerstukken afgetikt. Dat zal de komende tijd nog wel een paar keer gebeuren.

Ook de accountants denken gunstig over de jaarstukken en zien geen aanleiding om er vragen over te stellen. Over het sociaal jaarverslag heeft hij al complimenten geuit. Het is een prettig leesbaar stuk dat gaat over de mensen die het werk doen. Mooi dat dit verslag ieder jaar iets dikker is. Aa en Maas moet nu vooruit met de zware taken, maar dat zijn de volgende agendapunten.

De heer **Leenders** meent dat het jaarverslag er cijfermatig netjes uitziet. Er zijn wel een paar punten met bepaalde trends waarover hij nu, of later bij de voorjaarsnota, iets wil zeggen.

Belangrijk zijn de toxische drugs (pag. 24). Hij vraagt zich af of het waterschap met het geld en de inzet die het pleegt wel de juiste dingen doet. Hij meent dat de toxische drugs, zoals medicijnen, wel eens een grotere milieu-impact kunnen hebben op biodiversiteit dan er op dit moment is van 1 of 2 mg te veel stikstof of fosfaat. Hij wil niets afdoen aan de inspanning op fosfaat en stikstof, maar hij houdt wel een pleidooi om die toxische drugs meer in beeld te brengen. Wellicht zal dan blijken dat er een groter verborgen effect in het systeem zit, waarop echt de focus moet worden gelegd bij de voorjaarsnota.

Verder wijst hij op de mogelijkheid van het gebruik van alternatieve brandstof, zoals HVO100. Daarmee is een verduurzaamheidsslag te maken en kan er voor de medewerkers een werkbare situatie ontstaan waarmee zij vooruit kunnen.

Die twee dingen wil hij graag meegeven voor het hele dossier. De portefeuillehouder die hierdoor wordt geraakt, moet het dan maar oppakken.

Hij complimenteert het DB met de acht voorgelegde stukken.

De heer **De Mare** wijst erop dat de jaarstukken een feitelijke terugblik vormen. De bespreking daarvan zou zich dus moeten beperken tot het verduidelijken van onduidelijkheden. Inhoudelijke besprekingen horen thuis bij de behandeling van de voorjaarsnota of van concrete projecten. Toen de besprekingen in de commissie toch inhoudelijk werden, heeft hij dat maar als verduidelijkende informatie beschouwd.

De jaarstukken zijn zo belangrijk in de P&C-cyclus dat je die niet als hamerstuk kan afdoen, maar hij meent dat het AB ook niet nogmaals op de details moet ingaan of vooruit moet lopen op andere besprekingen.

Hij herhaalt het eerder genoemde compliment dat het stuk dit jaar veel beter leesbaar is. Verder wijst hij op de constatering die ook in de stukken van de auditcommissie staat, dat het jaarresultaat weliswaar € 5,7 miljoen positief is, maar dat het gevolg slechts is dat het waterschap dit bedrag minder aan de egalisatiereserves heeft moeten onttrekken dan destijds is begroot. Er is wel degelijk op die egalisatiereserves ingeteerd, maar hiermee geef je ook aan hoe goed dat principe van de egalisatiereserves werkt.

Uit de stukken bleek eens te meer de interessante tegenstelling dat de nieuwe eisen die aan de zuiveringen worden gesteld zoveel energie zullen kosten, dat de duurzaamheidsambities daarmee een stuk worden teruggeduwd. Dat is nu een constatering, maar die zal later tot interessante discussies leiden.

In de commissie meldde de heer Van Dijk dat Aa en Maas door zijn aanpak met de grote HWBP-projecten de laagste kosten per dijkkilometer in Nederland maakt en dat AB en DB zich goed moeten realiseren dat Aa en Maas in het overleg met het HWBP niet min of meer wordt gedwongen

om onzinnige keuzen te maken, namelijk om projecten op te knippen om maar aan de financieringseisen van het HWBP te voldoen. Hij ondersteunt de aanpak van het DB dan ook.

De secretaris-directeur, de heer Verlaan, stelde in de commissie AFZ dat bij tevredenheidsonderzoeken onder medewerkers de score van de medewerkers van Aa en Maas veruit de beste van Nederland is. Hij vindt het leuk om dat in dit AB te herhalen en de complimenten daarvoor te geven aan de hele organisatie en de directie. (Applaus.)

De heer **Janssen-Brokken** merkt op dat hij van de zes aangekondigde vragen er eentje doorschuift naar de voorjaarsnota.

De eerste vraag is of het DB voor de periode 2026-2028 een educatieve bandbreedte kan geven van het niet-subsidiabele renterisico door het voorfinancieren van het HWBP, inclusief aannames over investeringsuitgaven, subsidie, voorschot, renteontwikkeling en mogelijke uitkomsten van overleg met het HWBP-fonds en de Unie. Zonder scenario's of bandbreedtes kan het AB de financiële exposure aan de mogelijke tariefdruk namelijk onvoldoende beoordelen.

Vraag 2 is of het DB vooruitlopend op de begroting 2027 kan aangeven wat op basis van de huidige investeringsportefeuille de verwachte piek is in schuldpositie, rentelasten en kapitaallasten. Vanaf welk niveau acht het DB bestuurlijke bijsturing nodig? Dit is relevant voor de financiële houdbaarheid, reservepositie en toekomstige belastingdruk.

De derde vraag is of het DB alsnog een actueel overzicht kan geven van de belangrijke projectrisico's na 31 december 2025 met per project kans op kredietoverschrijding. Hij vindt dat het AB bij de besluitvorming niet alleen moet beschikken over de momentopname per 31 december 2025, maar ook over de actuele bestuurlijk relevante risico's. Bovendien wil hij weten wat de oorzaak is van de kredietoverschrijding en welke beheersmaatregelen zijn getroffen om overschrijding in de toekomst te voorkomen.

Spreker stelt als vierde de vraag of het DB bereid is de aanbevelingen uit het accountantsverslag en de aandachtspunten van de auditcommissie alsnog te vertalen naar een compacte bestuurlijke actielijst, met eigenaar, planning, verwachte oplevering en wijze van terugrapportage aan het AB. Als het dat niet wil, hoe borgt het DB dan dat deze punten controleerbaar worden opgevolgd?

Als laatste punt verzoekt hij het DB te onderbouwen waarom de dalende flexibele schil en de wet DBA volgens het DB geen effect hebben op de projectenrealisatie, piekbelasting en de calamiteitenorganisatie en aan te geven welke HR-indicatoren vanaf 2026 worden gebruikt om de realisatie van de bestuurlijke doelen te volgen. Het belang hiervan is dat personele capaciteit en inzetbaarheid randvoorwaarden zijn voor de investeringsportefeuille, de KRW-opgave en de calamiteitenorganisatie.

Mevrouw **De Zoeten** zegt dat naar de werkelijke waarden van lachgas en methaan nog een onderzoek loopt. Er wordt op zuiveringen bij allerlei waterschappen gekeken wat de werkelijke emissies zijn van lachgas en methaan met als doel uit te vinden hoe met meer optimalisatie van het proces de emissies kunnen worden teruggedrongen. Bij Aa en Maas wordt al veel langer gemeten en de eerste uitkomsten daarvan zijn dat het echt wel mogelijk is om ook die waarden te verminderen door goede bedrijfsvoering. Dat betekent dat de wereldwijd gehanteerde standaardgetallen voor emissies toch te hoog zijn. Daarom zijn er geen waarden opgenomen. Dat gebeurt pas als die worden erkend uit die metingen. Nederland loopt daarmee voorop in de wereld. Zoals men heeft kunnen zien in het duurzaamheidsjaarverslag, gaat het om echt significante getallen, want samen zijn die stoffen voor 80% verantwoordelijk voor de CO₂-uitstoot.

De heer **Van de Pol** heeft er begrip voor dat die getallen nog niet mogen worden genoemd. Hij vraagt zich af of de eigen metingen wel terug kunnen komen in de nieuwe routekaart, omdat dat een minder officieel document is.

Mevrouw **De Zoeten** antwoordt dat de getallen niet mogen worden genoemd, omdat de eigen metingen onvoldoende zijn om ze landelijk erkend te krijgen om tot nieuwe kengetallen te komen. Zij wijst de heer Leenders erop dat er al meer aandacht is voor de toxische drugs; bijvoorbeeld door in te zetten op de extra zuiveringsstap voor medicijnresten. Daarmee worden vooral medicijnresten opgevangen, maar er is ook bijvangst van andere zorgwekkende stoffen. Zij beseft dat de toxische drugs steeds belangrijker worden en onderschrijft dan ook de vraag om meer aandacht daarvoor. In de afvalwaterstrategie is al geconstateerd dat het erg moeilijk is aan de achterkant in het biologisch zuiveringsproces alle ongewenste stoffen eruit te halen. Maar die aandacht is er en zij meent dat er vooral slagen zijn te maken via bronaanpak.

Volgens het duurzaamheidsverslag zit Aa en Maas op 93% duurzame energie. Het boekt vooruitgang, want bijvoorbeeld al het slibtransport gebeurt al met HVO100, de duurzame diesel. Ook het HWBP maakt zoveel mogelijk gebruik van elektrisch transport. Zij erkent dat het waterschap wel steeds meer energie gebruikt vanwege de uitbreiding van de zuiveringsstappen. Dus er moet nog sprake zijn van verdere vooruitgang. In de stukken die later vandaag op de agenda

staan, blijkt dat er nog steeds sprake is van vooruitgang. Die 93% is een momentopname, maar de opgave blijft om nog meer duurzame energie te produceren.

Het enige project dat een signaleringsvlag heeft omdat er een kans bestaat dat het krediet wordt overschreden, is het project voor de uitbreiding van de verwerkingscapaciteit op de rwzi Land Van Cuijk. Alle andere projecten staan op een laag risico. Daarom is er ook geen melding van risico's gedaan in dit jaarverslag. Als het genoemde risico zich voordoet, komt het DB terug met een verzoek om een aanvullend krediet. Verder krijgt het AB in de burap de stand van zaken rondom risico's van kredietoverschrijdingen gepresenteerd.

De heer **Janssen-Brokken** mist een paar deelantwoorden. Hij begrijpt dat er maar één project is met een mogelijke overschrijding. Hij heeft ook gevraagd wat de belangrijkste oorzaak is van die overschrijding en welke beheersmaatregelen zijn getroffen om dit in de toekomst te voorkomen.

Mevrouw **De Zoeten** meent dat het wat ver voert om te vertellen wat het DB allemaal doet om binnen het krediet te blijven. Overigens doet een overschrijding zich nog niet voor, maar bestaat wel het risico. Als er sprake is van een overschrijding zal zij de oorzaak bekend maken.

De heer **Janssen-Brokken** vindt dat niet concreet genoeg, maar zal het er nu bij laten. Het lijkt hem goed om concreet vast te stellen wat de oorzaak is dat iets gebeurt, wat de kans is dat het zich nog eens voordoet en welke maatregelen daarvoor zijn getroffen. Hij verzoekt die zaken alsnog op te nemen.

De voorzitter wijst er nogmaals op dat de overschrijding zich nog niet heeft voorgedaan; er is alleen een risico. De gemelde punten worden meegenomen.

De heer **Van Dijk** vertelt dat hij zich heeft gemeld om waar te nemen toen collega Scherrenberg zei dat hij er vandaag niet zou zijn.

Zoals afgesproken in de commissie zijn de planten en dieren uit elkaar gehaald. Hij heeft een poging gedaan om dat goed op te schrijven, maar als de PvdD de voorkeur geeft aan de omgekeerde werkelijkheid, is dat niet erg. Volgende keer zal hij de term "minst dierenvriendelijk" gebruiken. Dierenvriendelijkheid en omgaan met dieren vormen een nieuw item binnen dit waterschap. Dat moet geleerd worden. Hij doet zijn best en als de PvdD met haar expertise graag meedenkt, staat hij daarvoor open. Hij maakt dus graag gebruik van het aanbod.

Het is een punt van zorg dat de verwachting is dat de kosten op termijn zullen verdubbelen. Het is wel de realiteit. Wetende dat de kosten stijgen en dat tarieven daarin meestal een-op-een meelopen, is het belangrijk dat je bij iedere euro die wordt uitgegeven, afvraagt hoe nuttig iets is en wat je ermee opschiet. Dit DB heeft die toets erop zitten. De heer Siroen noemde voor die verwachting een jaartal dat nog ver weg is. Dat de kosten van waterbeers en van waterschappen de komende jaren met de klimaatverandering gaan stijgen, lijkt als een paal boven water te staan. Ter relativering: op dit moment valt het nog wel mee, als je tenminste kijkt naar het grotere geheel. Overigens wil hij de kosten absoluut niet bagatelliseren. Want bij bedrijven gaat het al gauw over vele duizenden euro's. Dat is een punt van zorg waarmee het DB zo goed mogelijk omgaat.

De oproep van de VVD is om meteen open en direct te communiceren als het DB een overschrijding ziet aankomen. Dat is de stijl van dit waterschap en ook van dit DB. Volstrekte openheid draagt echt bij aan wederzijds vertrouwen. Hij durft namens al zijn collega's te zeggen dat aan deze kant van de tafel dat vertrouwen van het AB altijd wordt gevoeld. Dat is het klimaat waarin DB en AB gezamenlijk opereren.

Hij zal de complimenten over de kwaliteit van de stukken die door verschillende fracties zijn geuit, doorgeleiden naar de ambtelijke organisatie. Hij zit in deze zaal redelijk dicht bij de mensen die in hoofdzaak verantwoordelijk zijn voor het tot stand komen van die stukken. Toen er complimenten zijn geuit, zag hij tevreden lachende blikken. Hij heeft zelf toen een duim opgestoken. Ere wie ere toekomt; de medewerkers hebben het goed gedaan. (Applaus.)

Het systeem van egaliseriereserves, waarover de heer De Mare sprak, is binnen dit waterschap en bij meer overheden allang bekend. Dat werkt prettig want het zorgt dat je naar je ingezeten een zo constant mogelijke lijn kunt laten zien. Het is goed dat nog eens onder de aandacht te brengen.

Het korte antwoord op de vraag van de heer Janssen-Brokken is dat hij in de komende cyclus met een memo zal komen over de rentekosten en de rentelasten die daarmee samenhangen. Alle op dit moment bekende rentelasten staan al in de meerjarenbegroting. Dat wil niet zeggen dat Aa en Maas op zijn lauweren rust. Toen het HWBP in het leven is geroepen, is afgesproken dat voor een project een maximale bijdrage van € 40 miljoen per jaar geldt. Dat was in 2012. Iedereen kent de doorlooptijd van dit soort type dijktrajecten. Vanaf het moment dat het nadenken erover begint tot het einde ligt al gauw tussen de zeven en tien jaar. Bij Meanderende Maas zie je dat in de praktijk. Er is geen rekening mee gehouden dat door inflatie en wat al niet meer zij, dat bedrag natuurlijk eigenlijk geïndexeerd had moeten worden. Dan was er voor Aa en Maas niks aan de hand geweest. Maar indexering is nagelaten. De verleiding is dan groot - en daar hint de heer De Mare op - om

een project te laten passen binnen die € 40 miljoen, door het in drieën te knippen; bijvoorbeeld een project als Cuijk-Ravenstein. Het vervelende daarvan is dat je allerlei frictie veroorzaakt en dat je per kilometer maatschappelijk meer gaat betalen. Collega Smit en hij beginnen iedere keer als zij iemand van het HWBP tegenkomen, te drammen. Vanochtend was hij bij de Unie, maar hij kon er zonder pas niet in. De directeur van het HWBP deed toen de deur voor hem open. Hij bedankte wel, maar voegde eraan toe dat dit niet betekende dat hij zou ophouden met zeuren over die € 40 miljoen. Van elk contactmoment wordt dus gebruikgemaakt.

Bij Cuijk-Ravenstein overweegt het waterschap nu wel degelijk bij de aanbesteding voor de uitvoering het project toch op te knippen, wetende dat dat maatschappelijk gezien wel tot meer kosten leidt. Op die manier probeert hij druk op dat dossier te zetten. Er is nog een dossier in Limburg dat ook met dit probleem te maken heeft. Meerdere waterschappen krijgen hier intussen last van en vragen er aandacht voor. Hij verwacht dan ook dat er de komende tijd beweging komt in dat dossier.

Sommige specifieke vragen van de heer Janssen-Brokken over dit onderwerp zal hij beantwoorden in het memo dat in de volgende cyclus, dat is binnen een paar weken, naar het AB komt.

Het antwoord op de eerste vraag van de heer Janssen-Brokken over de schuldquota voor de periode 2027-2028 is terug te vinden in de begroting (blz. 57). Over 2026 en ook in aanloop naar de komende begroting staat er zo'n tabel; dat is een terugkerend fenomeen. Ook de kapitaallasten, waarvan de rentelasten onderdeel uitmaken, zijn te vinden in de begroting (pag. 58). Het antwoord op de vraag vanaf welk niveau het DB bestuurlijke bijsturing nodig acht, is vrij eenvoudig. Als het DB buiten de kaders van het bestuursakkoord gaat, meldt het zich. In een addendum dan wel nota bij de voorjaarsnota is te lezen dat het DB ziet aankomen dat het mogelijk over de grenzen van het bestuursakkoord gaat. Het AB wordt daarover keurig geconsulteerd, zodat dit kan worden meegenomen in het besluit dat in de begroting moet worden genomen. Uiteraard, want het AB is kaderstellend in dit soort zaken. In de P&C-cyclus zijn er meerdere momenten per jaar, met name bij de voorjaarsnota en de begroting, dat het AB de gelegenheid heeft om hier iets van te vinden. De heer **Janssen-Brokken** is blij te horen dat bijsturing ook al voor de mogelijke overschrijding plaatsvindt - want dat hoort hij in de woorden van de heer Van Dijk - en dat er niet pas actie komt als de overschrijding zich daadwerkelijk heeft voorgedaan. Dat is goed bestuur.

De heer **Van Dijk** signaleert dat de vraag over de opvolging van het accountantsverslag en de aanbevelingen van de auditcommissie wel heel dicht bij het organisatorische vlak komt, maar natuurlijk heeft een AB-lid het recht om die vraag te stellen. Het DB laat dit voor een groot gedeelte over aan de specialisten, onder leiding van de secretaris-directeur. De kern van de vraag is of het DB bereid is iets te doen met wat de accountant en de auditcommissie zeggen. Het zou natuurlijk niet getuigen van goed bestuur als het AB beide controlerende instanties om advies zou vragen en daarmee vervolgens helemaal niets zou doen. Er is wel verschil in reactie op wat de accountant roept en wat de auditcommissie roept. De auditcommissie bestaat uit een aantal medebestuurders, zodat het voor het DB makkelijker is dat advies integraal over te nemen. In het accountantsverslag staat een aantal hoofdpunten en daaraan besteedt het DB natuurlijk aandacht. Er staan ook een aantal kleinere punten in en dat is echt werk voor de financiële specialisten, de secretaris-directeur en de organisatie.

De heer **Janssen-Brokken** vindt dat hij het borgen van de adviezen moet kunnen controleren als AB-lid. Hij is het er mee eens dat dat niet op "nitty-gritty" niveau moet, maar bij materiële punten moet het AB inzicht hebben in de voortgang van de adviezen. Als dat wordt toegezegd, is hij helemaal tevreden.

De heer **De Mare** vindt dat hij nu een opmerking moet maken in zijn hoedanigheid als voorzitter van de auditcommissie, omdat de heer Scherrenberg er vandaag niet bij kan zijn, want anders had die ongetwijfeld net zo gereageerd. Precies dit punt is woensdag jl. in de auditcommissie aan de orde gesteld. Naar aanleiding van de vraag wat er precies is gebeurd met de aanbevelingen van de auditcommissie over de jaarrekening van vorig jaar, was de constatering dat er naar de rest van het AB iets meer duidelijkheid moet worden gegeven over welke adviezen dusdanig concreet zijn dat ze echt in een besluit en een toezegging zouden kunnen worden vastgelegd en welke adviezen meer bedoeld zijn om het volgend jaar beter te doen. Die helderheid zal ook blijken in een alinea in de brief van de auditcommissie, die overigens vanwege de korte tijd tussen de afgelopen auditcommissie en de komende commissievergaderingen dinsdagmiddag zal worden verstuurd. Die is dus op tijd voor behandeling in de commissie, maar misschien niet voor alle fractievergaderingen.

De heer **Van Geest** mist nog het antwoord op zijn vraag met betrekking tot de rentelasten op de voorfinanciering.

De heer **Van Dijk** meent dat hij die wel heeft beantwoord. De rentelasten op de voorfinanciering vormen inderdaad een probleem. Die rentelasten zijn opgenomen in de meerjarenraming. Het waterschap is bezig het bedrag van € 40 miljoen terug te krijgen, waardoor het hele fenomeen rentelasten niet aan de orde zou zijn. Wellicht is zijn antwoord onvoldoende duidelijk geweest. Hij zal zorgen dat dit in het toegezegde memo extra wordt onderstreept.

De heer **Siroen** wijst op een oude gedachte om de rentelasten en de inflatiecorrectie uit de onderuitputting te halen. Hoe wordt daar nu over gedacht?

De heer **Van Dijk** meent dat de kans op onderuitputting te vergelijken is met een tombola. Dat is de reden waarom er een aantal kleinere projecten, waaronder Doeveren op de plank ligt, zodat als er sprake is van onderuitputting, Aa en Maas in staat is heel snel te acteren. De waterschappen hebben onderuitputting intussen zodanig goed onder controle dat die steeds minder voorkomt. Dus de oplossing zit echt in het ophogen van die € 40 miljoen naar een groter bedrag of in het opknippen van het project. Hij zegt nogmaals toe dat hij dat beter zal duiden in het memo.

Hij doet de heer Janssen-Brokken de toezegging dat de voortgang van de hoofdlijnen van de adviezen in de toekomst beter te volgen zal zijn voor het AB.

De secretaris stelt dat de portefeuillehouders meestal de vragen beantwoorden, maar in afwezigheid van de heer Scherrenberg zal hij ook reageren. Hij kan het niet laten om nog even terug te komen op de complimenten. Niet om voor de derde keer applaus te krijgen, maar om te tonen hoe bijzonder dat is. Zijn collega's hebben dat nog nooit ervaren en hier gebeurt het twee keer in één vergadering. Hij brengt de complimenten graag over aan het fantastische team. Dat is een heel divers, maar ook heel inclusief team. Met communicatieve uitingen probeert het in het arbeidsmarktbeleid te zoeken. Als je kijkt naar de instroom van universiteiten, hogescholen en mbo's is het lastige punt voor deze sector, dat daar de samenstelling wat anders is dan bij andere beroepsgroepen. Aa en Maas is daar voortdurend mee bezig. Er is terecht opgemerkt dat daarop in het sociaal jaarverslag weinig wordt ingegaan. Hij zal dat volgend jaar nadrukkelijker doen.

Hij wijst de heer Janssen-Brokken erop dat in dit waterschap al vele jaren het gebruik is dat het AB stuurt op de financiële kaders, ook als het gaat over de begroting van personeelslasten. De indicatoren om te sturen op bestuurlijke doelen gaan over geld, kilometers, hectares en aantallen, maar de HR-elementen zijn voorbehouden aan de ambtelijke organisatie. Om daarover transparant te zijn, is er het sociaal jaarverslag. De inleiding daarvan is dus niet door het DB, maar door hem geschreven. In dat sociaal jaarverslag probeert de organisatie ook een beeld te geven van de trends en bewegingen.

De verlaging van de flexibele schil gebeurt juist om invulling te geven aan de oproep van het AB. De afgelopen jaren heeft het AB meermaals opgeroepen om de flexibele schil zo in te richten dat het waterschap minder afhankelijk is van externen. Het inzetten van externen werkt vaak kostenverhogend en kan een kennisdrain teweegbrengen. Dat die schil nu kleiner wordt, geeft juist aan dat de ambtelijke organisatie wordt versterkt met vaste mensen die soms langer blijven. Daardoor is kennis beter geborgd en op de lange termijn is dit goedkoper. De bestuurlijke doelen staan daarmee geenszins onder druk. Dit beleid geeft juist de mogelijkheid om de kennis langjarig voor projecten in te zetten. Als de verlaging van de flexibele schil onverhoopt wel invloed zou hebben gehad op de realisatie van projecten, is het jaarverslag de plek waarin dat wordt gesignaleerd. Dan zal men zien dat het ambtelijk apparaat rapporteert aan het DB.

De heer **Leenders** vindt het belangrijk dat er niet morgen, maar vandaag al wordt gestart met bronaanpak. Hij heeft in dat verband een gratis tip. Door zorgaanbieders gebeurde het in het verleden nogal eens dat producten die over waren bij de cliënt, via de rwzi werden afgevoerd. Er zijn zorgaanbieders die duidelijk protocollen hebben om die stoffen op een verantwoorde manier af te voeren, zodat zij niet in het systeem van het waterschap komen. Alle gemeenten zouden dat als voorwaarde moeten stellen aan de zorgaanbieders, want als er geen medicijnen of medicijnresten in het systeem komen, is er al veel gewonnen.

Hij vraagt wat voor de portefeuillehouder prioritair is als zij een afweging moet maken tussen stikstof en fosfaat aan de ene kant en toxische drugs aan de andere. Hij wil graag weten wat zij als het belangrijkste ziet, want dan is duidelijk welke kant het waterschap opgaat.

De heer **Siroen** vraagt zich af wat de heer Jansen-Brokken precies bedoelt met materialiteit? Want je hebt het filosofische begrip en het financiële begrip. Hij neemt aan dat het financiële begrip wordt bedoeld, maar dan wil hij wel de context horen.

Mevrouw **De Zoeten** bedankt de heer Leenders voor zijn tip. Het waterschap is al druk bezig te voorkomen dat mensen medicijnresten door het toilet spoelen. Daarvoor loopt een campagne. Zij zal in de commissie een presentatie houden over wat er op dit gebied allemaal gebeurt. Wellicht helpt dat AB-leden om er ook in hun netwerk meer over naar buiten te brengen.

De heer **Aarts** stelt dat mevrouw De Zoeten het had over het door het toilet spoelen van medicijnen, maar hij heeft altijd begrepen dat vanuit het grootste deel van de medicijnresten via de urine in het riool komt. Om dat scherp te krijgen, vraagt hij om de verhouding tussen beide gevallen.

Mevrouw **De Zoeten** antwoordt dat het grootste deel wordt uitgeplast. Dat is eigenlijk ook niet te voorkomen, want dat zijn medicijnen die de mensen nodig hebben. De reden dat de medicijnresten in stappen worden verwijderd, is dat zij altijd in het afvalwater zullen blijven. Pillen even door de WC spoelen is iets wat je kunt voorkomen. Daarvoor loopt ook een publiekscampagne. Zij weet niet hoe de verhouding is tussen doorgespoeld medicijnen en medicijnresten in het afvalwater.

Mevrouw **Nooijen** vraagt of het denkbaar is dat er rond 2050 in één toiletruimte twee wc's hangen, eentje voor gezonde en eentje voor giftige mensen. Je zou daarvoor dan nu al leidingen moeten aanleggen; een voor het gif en een voor de uitwerpselen van gezonde mensen. Als je dat over twintig jaar standaard wil hebben, moet je er nu mee beginnen.

Mevrouw **De Zoeten** erkent dat dit wellicht mogelijk is, maar voorlopig wordt er voorgesorteerd op de korte termijn en is dit idee nog niet aan de orde. Daarom wordt er nu geïnvesteerd in de verwijdering van medicijnresten. Men moet zich ook realiseren dat er heel veel bestaande bouw is en het is ingewikkeld om die scheiding overal te realiseren.

Naar aanleiding van de vraag wat hogere prioriteit heeft, de toxische drugs of het verminderen van de nutriënten in het afvalwater, antwoordt zij dat de focus nu heel erg op de nutriënten ligt. Daarvoor zijn de rwzi's oorspronkelijk bedoeld. Er is sprake van biologische zuivering om de nutriënten die iedereen uitplast, uit het water te halen. Het gevolg van een te hoge concentratie nutriënten is dat het water op een gegeven moment stikstofloos wordt. Dan gaat alles erin acuut dood. Het zuiveren op toxische drugs wordt nu toegevoegd, omdat duidelijk is dat die vervolgstap nodig is. De toxische drugs zijn sluipend en ook heel slecht voor het waterleven.

De heer **Janssen-Brokken** stelt dat onder materialiteit in de brede zin van het woord alle zaken vallen die van invloed zijn op de bestuurlijke kwaliteit. Het meest voor de hand liggend zijn natuurlijk de financiële zaken. Dat wordt materialiteit genoemd als je een ernstig tekort hebt. Je noemt het ook materialiteit als iets is opgenomen in een project dat compleet is gebaseerd op foutieve uitgangspunten. Dat heeft dan een enorme impact op de verdere ontwikkeling van de organisatie en op de jaarrekening. Het gaat dus eigenlijk om alles wat er echt toe doet en niet om de "nitty-gritty" dingetjes die misschien wel invloed hebben, maar niet belangrijk zijn.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

De heer **Janssen-Brokken** verklaart dat hij, ondanks zijn grote aantal vragen, die overwegend goed zijn beantwoord, niets wil afdoen aan de kwaliteit van de jaarrekening 2025. Die is grosso modo van buitengewoon goed niveau.

4.2.B Investeringskrediet ten behoeve van waterveiligheidsprojecten van derden.

De heer **Claassen** stelt dat zijn fractie in de commissie de nodige zorgen heeft geuit over de waterveiligheid. Maar in het belang van waterveiligheid en het algemeen belang kan zij met dit voorstel instemmen.

Mevrouw **Nooijen** wijst erop dat dit een Limburgs project is. Zij gaat ervan uit dat dit een eenmalige bijdrage is en dat de vervolgkosten voor onderhoud e.d. niet voor rekening van Aa en Maas komen.

De heer **Van Dijk** antwoordt dat dit een correcte aanname is.

De heer **Leenders** vindt het alles overziend verstandig om deze uitgave te doen, omdat Aa en Maas daarmee uiteindelijk geld bespaart. Er zijn wel vaker projecten in Limburg uitgevoerd, zoals voor de wateraanvoer op het systeem van Aa en Maas en dat heeft dit waterschap geen windeieren gelegd. Als er ooit meer van dergelijke voorstellen zijn, is het goed om die aan het AB voor te leggen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.2.C Investeringskrediet ten behoeve van de uitvoering van het project effluentkwaliteitsverbetering rwzi Aarle-Rixtel.

Mevrouw **Vos** merkt op dat er in de commissie is gesproken over twee vakbekwame, degelijke aannemers. Zij vraagt zich af of het toen ging over de Belgische aannemer en degene die nu het zandfilter gaat opzetten of over twee andere aannemers.

De heer **Kerkhoff** vindt het een prima stuk en bedankt voor de aanpassing megawatt naar gigawatt. Het is gigantisch veel als je dat in klimaattermen doorvertaalt. Zijn fractie stemt dan ook graag in met het voorstel. Hij doet een beroep op de portefeuillehouder om bij de uitvoering te kijken hoe de duurzaamheidsdoelstelling qua kosten voor CO2 en stroomverbruik goed kan worden doorvertaald in het totale plan.

De heer **Leenders** merkt op dat er gelukkig een voorstel is om een PACAS te maken en een aanvullende trap voor mineralen. Niemand zal verrast zijn dat het CDA voor het eerste iets harder klappt, maar ieder zijn keuze.

Er worden modulaire bouwmodules toegepast. In hoeverre hebben die invloed op de totale levensduur van wat nu wordt gebouwd? Hij snapt dat modulair bouwen makkelijker is, sneller gaat en vaak goedkoper is. Maar dit soort trappen wordt gemaakt voor een periode van veertig jaar. Hij vraagt hoe de verhouding met deze vorm ligt.

Mevrouw Swinkels verlaat, te 15.50 uur de vergadering.

De heer **De Mare** vindt het terecht dat enorme kredietverstrekkingen zoals deze en de hierna volgende voor de rwzi Den Bosch niet als hamerstukken worden geagendeerd. Maar laat het voor de buitenwacht helder zijn dat inhoudelijke besprekingen hierover met het AB al uitgebreid hebben plaatsgevonden in thema- en commissievergaderingen. Het AB is toen overtuigd van de noodzaak van deze investeringen om de rwzi's in staat te stellen om het steeds gecompliceerdere verontreinigde water, denk aan drugs en medicijnresten, in de toekomst nog verder te zuiveren. Daardoor zal, na lozing van dat nog beter gezuiverde water op het oppervlaktewater, het watersysteem in de toekomst ook steeds schoner worden. Dat wordt overigens vereist door internationale wetgeving, zoals de KRW. Hij vertelt dat, omdat het anders zo raar overkomt dat dit AB soms over enkele tonnen uitgebreid spreekt, maar nauwelijks iets zegt over tweemaal € 60 miljoen.

Zijn fractie stemt in met deze en de hierna volgende kredietaanvraag, met de kanttekening dat het waterschap moet blijven oproepen tot bronaanpak. Het is nu eenmaal wettelijk de waterwasmachine van de maatschappij, maar het moet ook watervervuiling door de inwoners en allerlei sectoren van de maatschappij zoveel mogelijk voorkomen. Het is altijd en-en.

Mevrouw **De Zoeten** geeft de heer De Mare helemaal gelijk. Vorig jaar heeft het AB unaniem al een afvalwaterstrategie vastgesteld. Daarin staat dat de volgende stappen moeten worden gedaan om nog meer nutriënten en medicijnresten uit het afvalwater te halen, omdat dat verplicht is in het kader van de KRW. Zij is blij dat die stappen nu voorliggen.

Er zullen straks twee aannemers bezig zijn op de rwzi Den Bosch. Er zijn ook twee verschillende aannemers in Den Bosch en Aarle-Rixtel. Dat zijn wel aannemers waarmee het waterschap een raamcontract heeft, zoals het geval is met verschillende aannemers. Het mooie is dat de twee betrokken aannemers hebben samengewerkt, want het voorbeeld is de rwzi Dinther geweest, waar al een zandfilter is ontworpen dat nu wordt gebouwd. Dat voorbeeld wordt gebruikt om nu ook zandfilters voor Den Bosch en Aarle-Rixtel aan te leggen. Daarmee heeft Aa en Maas 50% aan ontwerpkosten bespaard.

Modulaire bouw biedt Aa en Maas dat voordeel, maar het biedt ook voordeel als er straks tijdens het beheer en onderhoud een klein stukje kapot gaat. Dat is dan veel makkelijker vervangbaar, omdat het standaard is geworden. Dat is het grote voordeel van aangesloten zijn bij Verdigo waartoe zojuist is besloten. De verwachting is dat dat kostenbesparender is dan de besparing in het ontwerp. Vervangende onderdelen liggen op de plank, want die zijn overal hetzelfde.

De heer **Leenders** snapt het voordeel van de modulariteit bij pompen en leidingen, omdat je dan onderdelen makkelijker kunt vervangen, maar het gaat hem vooral om de levensduur van het chassis en de bak, want daarmee moet je veertig jaar vooruit kunnen.

Mevrouw **De Zoeten** weet niet of de bak al helemaal modulair is, in die zin dat die te halveren of te verkleinen is. Er staan acht bakken in Dinther, tien in Den Bosch en twaalf in Aarle-Rixtel. Het modulaire daarbij zit vooral in het ontwerp.

Zij merkt op dat de heer Kerkhoff aandacht vraagt voor de uitbreiding van het energieverbruik ten gevolge van de aanvullende stappen. Er is duidelijk gemaakt hoeveel dat is. Naar aanleiding van het rapport van de rekenkamer is hierover al een discussie geweest. Eigenlijk wil Aa en Maas het liefst meer energie besparen, maar door deze extra activiteiten zal het elektriciteits- en energieverbruik alleen maar groeien. Ook dat is inzichtelijk gemaakt. Het waterschap volgt twee sporen. Het is de primaire taak om het afvalwater zo goed mogelijk te zuiveren en het gevolg is een aanvullende energievraag. Het tweede spoor wordt het EKC (de energie-, klimaat- en circulariteitsstrategie). Daarbij wordt gekeken hoe je zo goed mogelijk met duurzame energie kunt

voorzien in de aanvullende elektriciteitsvraag. Dat spoor volgt hierna. Het is de bedoeling dat die sporen gelijke tred met elkaar houden, maar dat is best een uitdaging. Aa en Maas zit nu op 93%, maar duidelijk is dat de vraag met de lopende en de twee aanvullende projecten, hard groeit. De heer **Kerkhoff** stelt dat het verhaal over de energie helder is, maar het gaat ook om de CO₂-uitstoot. Zo'n getalletje als 2200 ton zegt niet zoveel, maar dat is gelijkwaardig aan 700 huishoudens, en die hoeveelheid komt jaarlijks terug. Het is wezenlijk dat goed in beeld te brengen. Mevrouw **De Zoeten** wijst erop dat dit jaarlijks in de klimaatmonitor in beeld komt en dat het wordt gemonitord, zodat duidelijk is wat de opgave is om klimaatneutraal te worden. Daar is dit nu aan toegevoegd.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

4.2.D Investeringskrediet ten behoeve van de uitvoering van het project effluentkwaliteitsverbetering rwzi Den Bosch.

De heer **Siroen** maakt zich bij dit voorstel zorgen om de mogelijke interferentie met de procedure met Besix. Hij vraagt of het DB die zorg iets meer kan wegnemen en om in ieder geval te zorgen dat die zaken niet interfereren.

De heer **Den Breejen** meent dat dit project, net als dat in het vorige agendapunt, hard nodig is. In dit specifieke geval gaat het om verwijdering van stikstof en fosfor. De Dieze wordt er ook niet minder van en dat is hard nodig, gelet op de KRW-doelstellingen.

In de commissie heeft hij het probleem van de twee aannemers aan de orde gesteld en er is ambtelijk gesteld dat men daarmee rekening houdt, en dat er een ondervang is als de een de ander in de weg blijkt te zitten. Dat stemt hem helemaal tevreden.

De vraag is nog wel of het allemaal in dit tempo moet. Water Natuurlijk vindt dat er zeker sprake moet zijn van voortgang. Van enige vorm van uitstel, krijg je alleen maar afstel en dat zal extra kosten geven. Juist in Den Bosch is dat al een moeilijk punt, omdat de voortgang daar niet is als gewenst.

Water Natuurlijk stemt in met het voorstel, maar zal een en ander kritisch blijven volgen.

De heer **Leenders** neemt aan dat het geen verrassing is als hij zegt dat hij de PACAS hier mist; de zeer zorgwekkende stoffen. Alleen daarmee maak je de slag om echt verbetering aan te brengen bij de rwzi Den Bosch. Hij vraagt zich af of, zolang DB 2.0 niet is gerealiseerd, hier wel de juiste stap wordt gezet om het einddoel straks te halen. Je zet stap 1, maar stap 2 en 3 nog niet. De vraag is of het nieuwe legoblokje straks precies ertussen past. Hij wil daarover graag meer horen.

Mevrouw **Rijken** verzoekt het DB goed te overwegen of er alleen een zandfilter moet komen of een zandfilter samen met een PACAS-installatie, vooral voor zorgwerkende stoffen. Als de zuivering dadelijk optimaal werkt, is het de bedoeling dat de concentraties fosfaat en stikstof geringer worden. De PACAS-installatie is dan nog belangrijker.

Mevrouw **De Zoeten** hoopt dat de vertrouwelijke informatie en het juridisch advies de zorg van de heer Siroen over de juridische procedure hebben weggenomen. Er is aan het eind van deze vergadering nog een vertrouwelijk deel waarin het AB de stand van zaken krijgt te horen rond de juridische procedure. Het juridisch advies is ingewonnen, omdat het DB geen risico wil lopen op problemen.

Het CDA en de BBB missen PACAS. De reden is dat er al een hoop te doen is op de rwzi Den Bosch. Vanwege de lopende juridische procedure is er nog een extra beluchtingstank nodig. Bovendien wordt op andere zuiveringen nog onderzocht wat beter is: alleen PACAS of PACAS in combinatie met ozon. In Dinther levert dat soms problemen op door bromaatvorming. De vraag is of je in deze situatie de rwzi Den Bosch nog verder moet belasten. Daarom is besloten te wachten tot alles goed is gezeteld is voordat Aa en Maas ook daar met medicijnresten aan de slag gaat. Dat staat wel voor later op de planning.

Mevrouw **Rijken** vraagt of wel is bewezen dat het zandfilter goed werkt. De PACAS is blijkbaar nog in onderzoek, maar zij meent juist dat de PACAS beter bekend staat.

Mevrouw **De Zoeten** erkent dat de PACAS zijn werk hartstikke goed doet. Maar het is beter de PACAS met ozon te combineren. Zij heeft al eerder toegezegd dat hierover in de volgende commissievergadering een presentatie wordt gegeven waaruit dat zal blijken.

Mevrouw **Rijken** herhaalt de vraag of het nut van het zandfilter is bewezen in Dinther. Dat lijkt haar relevant, nu het de bedoeling is € 62 miljoen uit te geven.

Mevrouw **De Zoeten** antwoordt dat het zandfilter een bewezen techniek is die niet nieuw is. Het zandfilter is vooral bedoeld om meer stikstof en fosfaat uit het afvalwater te halen. De PACAS is voor de medicijnresten.

De heer **Leenders** vraagt of het DB kan garanderen dat als DB 2.0 is gerealiseerd, de rwzi volledig voldoet. Er wordt gesteld dat de rwzi Den Bosch beluchtingscapaciteit tekortkomt. Op een excursie naar de rwzi Oijen heeft hij geleerd dat door het toevoegen van twee beluchters de helft van de installatie nog binnen redelijke specs draaide. Nu die beluchters niet meer nodig zijn in Oijen, zou je ze in Den Bosch kunnen inzetten.

De voorzitter meent dat de focus moet liggen op het eindresultaat.

Mevrouw **De Zoeten** vult aan dat bij de opdrachten aan Besix bepaalde specs zijn meegegeven. Om die te halen, is de beluchtingstank nodig. Bovendien moet om te voldoen aan de KRW het zandfilter worden gebouwd om de concentraties verder te verlagen. Die twee legoblokjes hebben elk een eigen bereik en passen naadloos op elkaar. Opgeteld wordt daarmee voldaan aan de KRW-eisen. De ontwerpprocessen zijn goed op elkaar afgestemd.

De heer **Leenders** wordt daar een beetje zenuwachtig van. Hij wil weten of de KRW-normen worden gehaald of niet. Je kunt wel hopen, maar hij wil zekerheid.

Mevrouw **De Zoeten** wijst erop dat in de notitie staat wat de prestatie is van de voorzieningen. Het AB stelt nu een krediet beschikbaar voor een zandfilter, met de bijbehorende specificaties. Het is geen kwestie van "hopelijk", maar het gebeurt.

Zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel besloten.

De voorzitter geeft gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring.

De heer **Siroen** verklaart dat hij heeft voorgestemd en daarmee het voorstel het voordeel van de twijfel geeft. Hij gaat ervan uit en vertrouwt erop dat het juridisch advies goed in acht wordt genomen en er zorgvuldigheid wordt betracht.

De heer **Leenders** verklaart dat zijn fractie, gelet op de laatste woorden van mevrouw De Zoeten dat zij ervoor staat dat de eindwaarden worden gehaald, akkoord is gegaan met het voorstel.

5. Stukken ter kennisname.

De voorzitter merkt op dat bij twee stukken een motie is ingediend, waardoor dat bespreekstukken zijn geworden. Overigens staan alleen de moties ter discussie en niet de stukken ter kennisname, dus niet het hele WBP.

5.2 Waterbeheerprogramma.

Mevrouw **Nooijen** dient de motie "Bronherleidbaarheid in het Waterbeheerprogramma 2028-2033" in:

"Algemeen Bestuur van Waterschap Aa en Maas in vergadering bijeen op 5 juni 2026

Constaterende dat:

- *het Waterbeheerprogramma 2028-2033 wordt opgesteld;*
- *maatregelen voor waterkwaliteit regelmatig gebaseerd zijn op modellen en aannames zonder dat de daadwerkelijke bron voldoende is vastgesteld.*

Overwegende dat:

- *effectief en rechtvaardig waterkwaliteitsbeleid begint met inzicht in de herkomst van verontreinigingen;*
- *bronherleidbaarheid duidelijk maakt welke bronnen bijdragen aan de belasting van het watersysteem;*
- *goede bronanalyse noodzakelijk is voor doelgerichte maatregelen, juridische zorgvuldigheid en doelmatige besteding van publieke middelen.*

Spreekt uit dat:

** bronherleidbaarheid een essentiële voorwaarde is voor effectief waterkwaliteitsbeleid.*

Verzoekt het dagelijks bestuur:

1. *in het Waterbeheerprogramma 2028-2033 een afzonderlijk hoofdstuk 'Bronherleidbaarheid' op te nemen;*
2. *daarin vast te leggen hoe de herkomst van stoffen wordt onderzocht, vastgesteld en gerapporteerd;*
3. *expliciet onderscheid te maken tussen meetgegevens, modelberekeningen en aannames;*
4. *periodiek aan het algemeen bestuur te rapporteren over de resultaten van brononderzoeken.*

En gaat over tot de orde van de dag."

Mevrouw **Bens** wijst erop dat de BBB in de motie vraagt (punt 4) periodiek aan het AB te rapporteren over de resultaten van brononderzoeken. Zij vraagt hoe vaak periodiek moet zijn voor de BBB. Is dat per maand, per week of per kwartaal?

De heer **De Mare** wijst erop dat het WBP een heel uitgebreid aspect van het werk van het waterschap is. Hij vraagt zich af wat deze motie te maken heeft met het stuk waarin ter kennisname wordt gebracht dat er een enquête is geweest en dat er omgevingstafels worden opgezet.

De heer **Van Zutven** vraagt aan de BBB-fractie wat de insteek is van de motie. Is het de bedoeling van elk molecuul te weten van welke bron het afkomstig is? Dat lijkt hem heel lastig. Veel vormen van verontreiniging zijn diffuus en historisch en dus niet meer terug te leiden tot een bepaalde bron. Dan zou je al met aannamen moeten werken. In hoeverre heeft de BBB betere onderzoeksmethoden ter beschikking dan er nu al zijn?

Mevrouw **Nooijen** meent dat te bespreken is hoe vaak zo'n rapportage moet plaatsvinden. Persoonlijk denkt zij aan één keer per kwartaal.

Zij vindt de vraag niet heel gek, want als ergens iets wordt aangelegd en er is een bron in beeld, dan staat die genoteerd. Het lijkt haar dus niet moeilijk een lijstje te maken van gevonden bronnen. Zij erkent dat zij de motie bij dit stuk heeft ingediend, omdat zij politiek niet erg onderlegd is. Dit had ook een motie-vreemd kunnen zijn, maar het gaat haar om de intentie van de motie; die is belangrijk. Uit de enquête blijkt duidelijk dat er draagvlak is en aanleiding om stedelijke bronaanpak expliciet op te nemen in het nieuwe WBP. Gemeenten, Rijkswaterstaat, veiligheidsregio's en andere betrokkenen vragen om betere afspraken, betere bronaanpak, meer meten, meer duidelijkheid over verantwoordelijkheden en om aanpak van riooloverstorten. Foutaansluitingen en bronherleidbaarheid worden nog niet scherp genoeg als aparte bestuurlijke opgave benoemd. Daarom moet dit in het nieuwe WBP niet verdwijnen onder algemene termen als schoon water, maar expliciet worden opgenomen als stedelijke bronaanpak, inclusief foutaansluitingen en bronherleidbaarheid.

Het is niet de bedoeling ieder molecuul terug te leiden tot een bron, maar veel bronnen kun je onderzoeken. Je kunt al bepalen of DNA menselijk of dierlijk is. Het zou perfect zijn om elk molecuul daadwerkelijk te herleiden, maar je moet ergens beginnen. Hoe vaak is bij het starten van een project al de vraag gesteld hoeveel riooloverstorten erop uitkomen? Een antwoord blijft dan uit. Als het waterschap miljoenen uitgeeft, wil zij weten waar de problemen zitten. Zij is met verschillende projecten akkoord gegaan, waarvan duidelijk is dat de KRW-normen nooit worden gehaald, omdat er sprake is van foutaansluitingen. Onlangs stond er een artikel op LinkedIn over een persleiding die ergens midden op een perceel kapot was gegaan en waar de menselijke mest gewoon naar boven kwam.

De heer **Van Zutven** meent dat wel degelijk bekend is hoeveel riooloverstorten er zijn en hoeveel foutaansluitingen. De BBB wil blijkbaar dat bepaalde piekbelasters nadrukkelijk naar voren komen, zodat je daarop heel gericht kunt inzetten.

De voorzitter meent dat het tijd wordt voor het standpunt van het DB.

De heer **De Groot** zegt als coördinerend portefeuillehouder van het WBP dat het DB achter de intentie van deze motie staat. Maar het gevraagde is al een belangrijk onderdeel van de waterkwaliteitsaanpak en daarop wordt verder geborduurd. In het thema-AB van 17 april is reeds toegezegd dat bronherleidbaarheid een expliciet onderdeel van het nieuwe WBP wordt. Daarom vindt hij de motie overbodig en ontraadt hij deze.

Mevrouw **Nooijen** trekt de motie in.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.3 Inkoop- en aanbestedingsbeleid.

De heer **Van de Pol** vraagt wat de status is van het uitvoeringskader waarnaar in de informatienota wordt verwezen.

Zijn fractie betreurt het dat dierenwelzijn niet een prominente plek heeft gekregen in deze nota inkoop en aanbesteden, want de inkoop- en aanbestedingsstrategie heeft wel degelijk veel impact op dierenwelzijn. In de motie zijn daarvan enkele voorbeelden genoemd. Hij meent dat het een gemiste kans is dat dit niet duidelijk in de nota staat. De motie luidt:

"Het Algemeen Bestuur van het waterschap Aa en Maas, bijeen in vergadering op 5 juni 2026, Kennisgenomen van de Nota inkoop en aanbesteden 2026, Constaterende dat:

- *Met de Nota inkoop en aanbesteden 2026 wordt benadrukt dat wij als waterschap ethisch verantwoord en maatschappelijk verantwoord willen handelen.*
- *In het bestuursakkoord is opgenomen dat het waterschap zal onderzoeken hoe wij binnen het werk van het waterschap nog beter oog kunnen hebben voor dierenwelzijn.*
- *Door het Dagelijks Bestuur wordt aangegeven dat dierenwelzijn wordt opgenomen in de Nota dierenwelzijn en het (ambtelijk) Uitvoeringskader inkoop en aanbesteden. Maar er op dit*

moment geen verwijzing is in de Nota inkoop en aanbesteden naar de nog vast te stellen Nota dierenwelzijn.

- *Dierenwelzijn nu slechts onderdeel is van de MVI-criteriatool en niet een van de hoofddoelen.*
- *Inkoop en aanbestedingsbeleid invloed kan hebben op dierenwelzijn. Bijvoorbeeld door:*
 - a) *het gebruik van dierproefvrije reinigingsmiddelen bij schoonmaak.*
 - b) *eiwittransitie: beperken dierlijke producten bij onze catering.*
 - c) *dierenwelzijn bij begrazing dijken, zoals verplichting voor schaduw op hete dagen.*
 - d) *dierenwelzijn bij onderhoud van watergangen en keringen.*

Overwegende dat:

- *Dierenwelzijn als voorwaarde bij inkoop en aanbesteden beter geborgd is als dit doel meer expliciet is opgenomen in de Nota inkoop en aanbesteden.*

Verzoekt het Dagelijks Bestuur:

- *De Nota inkoop en aanbesteden waterschap Aa en Maas 2026 opnieuw vast te stellen met een paragraaf in hoofdstuk 6 voor dierenwelzijn, waarin ook wordt verwezen naar de nog vast te stellen Nota dierenwelzijn.*
- *Naar het AB terug te koppelen hoe dierenwelzijn wordt opgenomen in het (ambtelijk) Uitvoeringskader inkoop en aanbesteden.*

En gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van Geest** vraagt of de nota die binnenkort in het AB komt en de eerdere toezegging van het DB dat er aandacht is voor dierenwelzijn, niet voldoende vertrouwen geven om de motie een tijdje weg te stoppen. Die kan dan weer tevoorschijn worden gehaald als de nota van het DB niet de antwoorden geeft die de PvdD graag zou horen.

De heer **Van de Pol** vindt het een goede zaak dat die toezeggingen er zijn en dat die dierenwelzijnsnota er komt. Maar hij meent dat een en ander beter geborgd is dan in een toezegging als het heel expliciet ook in die nota inkoop en aanbesteden wordt genoemd. Volgend jaar is er een nieuw DB met misschien een andere mening. Met de kaders in de nota wordt alles beter geborgd dan met alleen een toezegging. Ook in de dierenwelzijnsnota zou overigens moeten worden verwezen naar deze inkoop- en aanbestedingsstrategie.

De voorzitter wijst er voor de formaliteit op dat een toezegging krachtiger is dan een motie. Een motie is een oproep aan het DB en in theorie kan het DB een motie naast zich neerleggen, zonder dat het consequenties heeft.

De heer **Van de Pol** snapt dat, maar als de motie wordt uitgevoerd, is dat krachtiger.

De heer **Van Dijk** weet dat hij een motie naast zich kan neerleggen, maar als hij een toezegging doet, houdt hij zich daaraan. In dit geval is er sprake van een herhaling van zetten. Hij heeft al eerder de toezegging gedaan dat de nota dierenwelzijn door de behandeling die is doorlopen, al onderdeel uitmaakt van het beleid. Al het beleid binnen dit waterschap is kaderstellend. Met andere woorden: door een en ander vast te leggen in de nota dierenwelzijn, is dierenwelzijn eigenlijk al geborgd in de nota inkoop en aanbesteden. Ook voor andere zaken die onderdeel zijn van het beleid, maakt hij geen cross-referenties aan, omdat je dan een heleboel onleesbare stukken krijgt over en weer, terwijl het AB telkens oproept om alles kort en krachtig te houden.

Het DB meent dat deze motie overbodig is en raadt die af.

De heer **Siroen** hoorde de portefeuillehouder zeggen dat er een nota dierenwelzijn is. Hij wil weten of dat een ambtelijk stuk is. In de voorbereiding heeft hij daaraan nog meegewerkt, dus hij heeft er wel vertrouwen in. Maar het AB heeft die nota volgens hem niet vastgesteld.

De heer **Van Dijk** wijst erop dat de nota dierenwelzijn al is besproken door de commissie watersysteem en waterveiligheid. Daar heeft hij de toezegging gedaan dat die onderdeel zal zijn van het beleid en de status van een beleidsnotitie krijgt. De heer Siroen heeft deelgenomen aan het rekenkameronderzoek aangaande dierenwelzijn, want daar heeft hij hem voor gevraagd. Dat zijn twee verschillende zaken.

Hij wijst de heer Van de Pol erop dat het uitvoeringskader een ambtelijk stuk is dat niet aan de orde komt in het AB.

Op verzoek van de heer Van de Pol schorst de voorzitter de vergadering voor fractieberaad.

Nadat de voorzitter de vergadering heeft heropend, verleent hij de heer Van de Pol het woord.

De heer **Van de Pol** vraagt wanneer de nota dierenwelzijn in het AB wordt behandeld.

De heer **Van Dijk** zegt toe dat die nota in de eerste cyclus na de zomer in het AB komt.

De heer **Van de Pol** merkt op dat hij de motie dan nog even in de achterzak houdt en de behandeling van die nota afwacht. Hij trekt de motie nu in.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.1 Plan van aanpak waterschapsverkiezingen 2027.

Mevrouw **Nooijen** wil graag dat bij de communicatie over de waterschapsverkiezingen alle boegbeelden van het DB in beeld komen. Dat is van belang voor zuivere en onafhankelijke verkiezingen.

De voorzitter deelt mede dat hij als neutraal persoon de verkiezingen organiseert. Aa en Maas houdt een opkomstcampagne. De DB-leden spelen daarin geen enkele rol. Zij hebben alleen een rol in de campagne voor hun eigen partij.

De heer **De Mare** stelt dat hij heeft meegewerkt aan de twee avonden die bedoeld zijn om kandidaatstelling en opkomst te bevorderen. Het is juist de bedoeling dat er een gelijk speelveld is voor partijen die in dit AB zitten en partijen die daar niet in zitten. Het is ingewikkeld om zittende partijen geen voorsprong te geven te geven ten opzichte van nog niet zittende partijen en het zo neutraal mogelijk te brengen. Ook op die avonden is geprobeerd om geen partijpolitieke standpunten maar meer het instituut AB te bevorderen. Dan moet je dus heel erg oppassen met een oproep om de DB-leden nadrukkelijker in beeld te brengen, want dan krijg je gelijk de opmerking van een nog niet in dit AB vertegenwoordigde partij dat die zich op achterstand gezet voelt.

De voorzitter merkt op dat alle fracties inmiddels aan de griffie een contactpersoon hebben doorgegeven die de informatie over de verkiezingen ontvangt. Binnenkort kan elke partij een filmpje laten maken. Ook nieuwe partijen die zich aanmelden, kunnen dat laten doen. Alle deelnemende partijen worden dus op dezelfde manier behandeld en krijgen dezelfde ondersteuning.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.4 Dashboard waterveiligheid Q1 2026.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.5 Jaarverslag 2025 rekenkamer waterschap Aa en Maas.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.6 Beantwoording artikel 44 vragen fractie CDA inzake DTMP en rwzi influentstrategie.

De heer **Leenders** verzoekt dit stuk in de commissie behandelen, zodat er inhoudelijk door alle partijen kan worden meegepraat.

De voorzitter proeft uit de reacties dat die behoefte bij meer partijen bestaat.

Dit stuk wordt verwezen naar de commissie.

5.7 Beantwoording artikel 44 vragen fractie BBB inzake stedelijke bronaanpak in waterbeheerprogramma.

Mevrouw **Nooijen** zegt dat voor de BBB het antwoord vooral bevestigt dat het AB heel scherp moet zijn op het verschil tussen modelbeeld en echte bronherleidbaarheid. In het stuk staat dat er voor het afleiden van de uit- en afspoeling vanuit landbouw- en natuurgronden gebruik is gemaakt van modelberekeningen die zijn uitgevoerd in het kader van de Evaluatie Meststoffenwet. Die berekeningen zijn gedaan vanaf 1941 tot en met 2013. In de samenvatting staat dat voor de periode 2010-2013 een compleet overzicht voor stikstof en fosfor is opgesteld. Dan heb je het dus niet over de landbouwpraktijk van vandaag, maar over historie. In die tijd reden dieselauto's nog massaal rond als zuinige en goedkope keuze.

De voorzitter vraagt zich af wat de bedoeling is van dit betoog.

Mevrouw **Nooijen** ergert zich dat elke keer weer de Meststoffenwet naar voren komt, want die is zo antiek als Jeruzalem. Er zijn inmiddels duizend-en-een dingen gedaan ter verbetering. Maar de laatste tien, vijftien jaar is gewoon niet gekeken wat de landbouw heeft gedaan, terwijl er wel klakkeloos een onderzoek uit 1941 wordt opgerakeld.

De voorzitter constateert dat mevrouw Nooijen op deze manier een probleem wil aankaarten en wil weten of dit haar heeft geholpen.

Mevrouw **Nooijen** antwoordt bevestigend, want zij wordt altijd heel emotioneel als zij dat onderzoek weer voorbij ziet komen. Als je nu zou isoleren als in 1941, is er ook een probleem. Ook bij auto's heb je een probleem als je teruggrijpt op een onderzoek uit 1941. Dat is haar frustratie.

Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.8 Beantwoording artikel 44-vragen fractie BBB inzake stedelijke bronaanpak in waterbeheerprogramma.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

5.9 Jaarverslag grondbank 2025.

De heer **Van Geest** vindt het een prima verslag. Er zit nu aanmerkelijk meer in de grondbank en ook het aantal transacties groeit. Hij roept op om de middelen vooral beschikbaar te stellen voor wat hij tot de kernwaarde van het bestaan rekent: de aanpak van de EVZ's en de natuurvriendelijke oevers en beekherstel. En verder alles wat daarmee te maken heeft en wat de afgelopen jaren een beetje te kort is gekomen. Vooruitlopend op de voorjaarsnota merkt hij op dat daarvoor volop aandacht is binnen het DB.

De heer **Peters** complimenteert namens zijn fractie de organisatie en de portefeuillehouders die bezig zijn met de grondbank. Door de grondbank kan het waterschap snel handelen en mogelijk een grote inhaalslag maken voor december 2027, want dan moet Aa en Maas de zaken voor elkaar hebben.

De heer **De Mare** stelt dat de heer Van Geest zich vooral wil richten op projecten op gronden waarbij de projecten van Aa en Maas gebaat zijn. Het jaarverslag van de grondbank toont juist aan hoe verstandig het is dat Aa en Maas ook strategische gronden aankoopt, waardoor er ruimte ontstaat om op momenten dat het goed uitkomt, andere gronden in te zetten. Het totale budget is fors verhoogd naar € 100 miljoen. Daardoor kun je op gepaste momenten mensen die een kavel grond aan een waterloop hebben, ineens een worst voorhangen en ze een ander kavel aanbieden. Projecten kunnen daardoor beter worden gestroomlijnd. Hij is er juist voor dat de grondbank daarvoor wordt ingezet.

De heer **Van Geest** wil dat verhaal best bevestigen, maar het staat naast zijn verhaal. Hij vindt dat het goed is dat ook die andere zaken aandacht krijgen.

De voorzitter merkt op dat het niet de bedoeling is om een debat te voeren, maar hij begrijpt dat de heer Van Geest de inbreng van de heer De Mare ondersteunt.

De heer **Van Geest** gaat er dan wel vanuit dat de heer De Mare ook zijn verhaal ondersteunt.

Dit stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.

6. Voorstellen ter opiniërende bespreking.

Er zijn geen voorstellen.

7. Moties vreemd aan de orde van de dag.

Er zijn geen moties ingediend.

8. Voorstel tot het houden van een besloten vergadering.

Die wordt gehouden na afloop van deze vergadering.

9. Rondvraag.

Mevrouw **Rijken** vraagt hoeveel aanmeldingen er zijn voor de omgevingstafels. Zij wil ook weten wat de rol van AB-leden is bij de omgevingstafels.

Mevrouw **Nooijen** verzoekt om na de verhuizing uit deze zaal te zorgen voor goede koffie.

De heer **Lintermans** vraagt of de stierkikker al in dit waterschap is aangetroffen en wat daaraan wordt gedaan. Wordt er op dit gebied samengewerkt met andere waterschappen?

De heer **De Groot** antwoordt dat er inmiddels 180 aanmeldingen zijn voor de omgevingstafels en hij neemt aan dat daar nog een paar bijkomen, omdat een aantal van de rondetafelgesprekken pas eind juni plaatsvindt. Hij hoopt dat de deelname per tafel ergens tussen de 80 en 100 uitkomt. Hij zou het op prijs stellen als in ieder geval alle doelgroepen vertegenwoordigd zijn, dus gemeente, landbouw, natuur en bewoners. Daarmee krijgt je een integrale discussie over de verschillende

thema's. AB-leden zijn van harte uitgenodigd om zich voor een van de omgevingstafels aan te melden, maar dan vooral in de rol van toehoorder.

Mevrouw **Bens** vraagt of het mogelijk is je op te geven voor twee omgevingstafels.

De heer **De Groot** antwoordt ontkennend. Aanmelding is mogelijk voor een van de tafels.

De voorzitter voegt eraan toe dat het de bedoeling is dat AB-leden in de tweede ring zitten en niet deelnemen aan het gesprek.

De heer **De Groot** merkt op dat stierkikkers alle dieren in en rond een poel of een ven opvreten. Er wordt onderzocht of de stierkikker een probleem is op grotere schaal. Waar de stierkikker is gesignaleerd, probeert men de populatie in beeld te brengen. Er wordt ook gekeken of het dier projecten van Aa en Maas raakt of dat je daar extra attent op moet zijn.

De voorzitter wijst erop dat hiermee het openbare deel van de vergadering erop zit. Hij bedankt het AB voor de waardigheid van het debatje over het stellen van vragen en het vermijden van proportionaliteit. Hij vindt dat een compliment waard.

Hierna stelt hij dat na een korte schorsing de vergadering besloten zal worden voortgezet.

10. Sluiting.

Na afloop van het besloten deel sluit de voorzitter, te 17.30 uur, de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van het waterschap Aa en Maas van 10 juli 2026.

De secretaris,

De voorzitter,